

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATA PE SAPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY.

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Eugen Petil.—*Spre înfrățire...*

Dim. G. Maxim.—*Redobândirea naționalității.*

Jurisprudența Română.—*Inalta Curte de Casație și Justiție, s. I.*—Ratiff care.—Contract anulabil.—Parte îndrituită a cere anularea.

(Ion al Ioanei Sănduleac cu Ioana Dumitru Poraicu).

Curtea de Apel din București s. III.—Faliment.—Sentință declarativă.—Terții interesați.—Opoziție.—Calcularea Termenului.

(Banca Industrială și Agricolă din Praga cu A. Bacalu și alții).

Tribunalul Dâmbovița.—Dosar distrus.—Reconstituitre.—Unde se îndreaptă o asemenea cerere.

(Alexandra D. Ștefănescu cu Păuna Ioniță Șerban Ene).

SPRE INFRĂȚIRE...

Așternem aceste rânduri, sub puternica impresie a vizitei de la *Suceava*, făcută împreună cu colegii mei de la *Botoșani* și *Fălticeni*.

Acolo, în fața clădirii tribunalului, ne-au eșit în întâmpinare magistrații și avocații acestui important oraș din *Bucovina*.

Am vizitat în primul rând biserica care adăpostește moaștele sfântului ortodox Ioan, apoi cea a *Mirauților*, restaurată de curând, și Cetatea în ruină a lui Ștefan cel Mare, înconjurată de brazi, având cel mai înalt turn împodobit cu tricolorul național. Spre deosebire de ceia ce se petrece la Cetatea Neamțului, unde pietrele care trebuie să amintească prin veacuri gloriosul trecut al *Moldovei* sunt lăsate în voia întâmplărei, la *Suceava* mâni pioase îngrijesc pentru păstrarea acestei pagini din istoria noastră scrisă în litere de granit pe pământul românesc.

Tot ceia ce a fost găsit sub dărămături este adunat, sistematizat și păstrat cu sfințenie într'un muzeu: arme, monezi, resturi de haine, oseminte, până și grâul din care se plămădea pâne pentru *Voevozi*.

Magistratura, în frunte cu președintele tribunalului local d. *Ciuntuleac*, împreună cu baruol local, ne-a invitat la o agapă colegială. Cu acest pri-

lej s'au rostit cuvinte de caldă înfrățire, amintindu-ne cu duiosie trecutul, bucurându-ne de prezent și făurind speranțe pentru viitor.

Curtea de Apel din *Iași* și în special personalitatea eminentă a primului ei președinte, au făcut obiectul unor entuziaste ovații. Aceleași calde sentimente au fost exprimate și față de Curtea de Apel din *Cernăuți*, urmând a fi aduse la cunoștința distinsului ei șef.

A fost o măreață și spontană manifestație între frați cari până în ajun nu se cunoșteau, iar nu una din acele silite de către oficialități. La despărțire, care a venit prea curând, gândul tuturora era de revedere.

— Când?

— Vara aceasta, în primele zile ale luni August, la mănăstirea *Neamț*. *Magistrații din Moldova și Bucovina sunt invitați. Toți ceilalți vor fi bineveniți.*

În minunatele excursii din împrejurimi vom face cunoștința unii cu alții și ne vom apropia și mai mult sufletele, pentru că a fost hărăzit să facem cu toții parte din același neam și să trăim pentru totdeauna în aceeași Țară.

Socotim că arhondaricul încăpător și ospitalier al mănăstirii ne va da adăpostul vremelnic pe care îl dă tuturor drumeților, iar prefectul județului *Neamț*, sentimentalul meu coleg de liceu *Pșepelinschi*, ne va da atunci concurs cu aceleași bune sentimente pe cari le-am găsit acum la decanul baroului de *Fălticeni*, d. *Ghițescu*, prefectul celuiui județ d. *Gheleme* și primarul orașului d. *Niculescu*.

Iasi 22/3/928

Eugen Petil
Consilier la Curtea de Apel din *Iași*

P. S. Adeziunile urmează a se trimite d-lui judecător *Norbert Dombrowschi*, la tribunalul *Botoșani*, fiind necesar a se ști cu aproximație câte persoane vor participa, pentru a se putea aranja cele necesare.

Data: 1, 2 și 3 August.

Redobândirea Naționalității Române

Condițiuni, formalități. — Cele trei cazuri de redobândire: art. 45, 46 și 39 din noua lege a naționalității. — Comparațiuni cu dispozițiile noii legi franceze din 1927. — Critica și lacunele noului legiuitor român.

1. Greutățile vieții, sporite zilnic în ultimul timp, ca consecință a marelui război, sau diferite alte împrejurări pornite din dorința unui trai mai bun, ori a căutării unor mijloace mai potrivite, în interesul dezvoltării unor aptitudini artistice sau științifice, pot determina pe român de a se expatria pentru un timp, în care interval și-a pierdut naționalitatea. Dar, odată îndeplinite tendințele la care aspirase, este, cele mai adeseori, doritor de a reintra în patrie; și, este logic, ca legiuitorul să țină seamă de acest sentiment spre a-i ușura recăpătarea naționalității pierdute.

2. Sub imperiul vechilor dispozițiuni ale Codicelui civil, românul care a pierdut naționalitatea, prin orice împrejurare, putea, fără nici o deosebire, să o redobândească îndeplinind următoarele condițiuni: să se reîntoarcă în România, cu autorizarea guvernului român, să declare că voește a se așeza în țară și că renunță la toate distincțiunile contrare legilor române. Astfel, după aceste dispozițiuni, nu se făcea deosebirea existentă în vechiul art. 21 din codicele civil francez, după care acei cari au primit funcțiuni dela un guvern străin și acei cari au servit într-o armată străină erau mai aspru tratați și nu puteau redobândi vechea lor naționalitate franceză decât îndeplinind condițiunile naturalizării, impuse tuturor străinilor în genere¹⁾. După cum spune Alexandresco, vechia noastră lege s'a arătat mai puțin aspră și n'a făcut această deosebire în scopul laudabil de a face pe toți acei cari, într'un moment de rătăcire, s'au deslipit dela sânul patriei lor, să revină la sentimente mai bune²⁾. (Art. 18 și 20 al. 2).

3. Noua lege a naționalității române sub raportul redobândirii naționalității a făcut deosebire după modul ei de pierdere.

Când naționalitatea se pierde prin naturalizare în țară străină, prin legitimarea copilului de naționalitate română de către un străin, sau prin intrarea, fără autorizarea guvernului, în serviciul militar la străini, ori alăturarea pe lângă vre-o corporațiune militară străină, ea nu se poate redobândi decât prin naturazare. (Art. 37 și 44). Dacă, însă pierderea naționalității a avut loc prin primirea, fără autorizația guvernului, a vreunei funcțiuni publice dela un guvern străin sau prin supunerea pentru oricât de puțin timp la vre-o protecțiune străină, ea se poate redobândi, prin renunțare formală la sușenia străină și obținerea autoriza-

țiunii Consiliului de miniștri de stabilire a domiciliului în țară (Art. 45).

După cum se vede noul legiuitor, făcând deosebire, sub raportul redobândirii naționalității, între românul care fără autorizarea guvernului a intrat în serviciul militar la străini și între acel care fără aceeași autorizare a primit o funcțiune publică de la un guvern străin sau s'a supus unei protecții străine, a asimilat la primul caz și pe copiii naturali legitimați de către un străin și pe cei cari au dobândit, prin naturalizare o naționalitate străină. Nu găsim în debaterile Corpurilor legiuitoare motivele ce au determinat înăsprirea situațiunii acestor din urmă.

Textul nu supune pe acel ce dorește a reintra în cetățenie, în cazurile articolului 45 din lege, decât unei simple formalități: autorizarea guvernului. Legea s'a ocupat de ceia ce se poate întâmpla mai des, ca reclamantul să nu mai fie în țară, și de aceea prescrie autorizarea de a-și stabili domiciliul. Reintegratul în cetățenie dobândește din nou toate drepturile și dacă este în etate de a lua parte în serviciul militar va fi înscris în clasa corespunzătoare. Este adevărat că articolul 14 din legea recrutării armatei vorbește numai de înscrierea tinerilor deveniți români prin naturalizare; dar, fiind situațiuni identice și consecințele vor fi aceleași.

Desigur că schimbarea de naționalitate nu produce efect decât pentru viitor. Retroactivitatea nu se presupune și ea nu este dictată de nici un text de lege.

Intru cât și pierderea naționalității este personală, ea neatingând pe soția și copiii minori ai celui decăzut, urmează că și redobândirea naționalității va fi tot personală. Soția și copiii săi minori tot străini rămân³⁾.

4. Deși noul legiuitor n'a prevăzut posibilitatea pierderii naționalității române a minorului odată cu părintele său, totuși, prin articolul 46, prescrie dreptul copilului născut dintr'un român, care ar fi pierdut această calitate, de a o redobândi dacă obține autorizarea guvernului.

Creдем că acest text a fost trecut, numai pentru cazul pierderii naționalității române de către copilul natural, legitimat de către un străin, prevăzut de articolul 36 aliniatul b, căci, după cum am spus, legiuitorul nu întinde efectul pierderii naționalității la copiii celui decăzut, așa că nu vedem în ce altă ipoteză minorul ar putea redobândi naționalitatea sa română. Expunerea de motive ca și debaterile Adunărilor legiuitoare nu lămuresc altă situațiune. Această măsură a reintegrării minorilor în cetățeni după noua lege franceză, este aplicabilă mai des, căci ea prevede formal că pierderea calității de francez poate fi întinsă soției și minorilor prin deciziunea tribunalelor⁴⁾. Earăși aceeași măsură de întindere a reintegrării pentru minori, este des aplicabilă după legea bulgară din 1885, care, prin articolul 31, întinde pierderea naționalității bulgare asupra femeii și copiilor minori ai denaționalizatului.

1) Alexandresco, «Dreptul civil român», I, pag. 381.

2) Idem. op. «I loc cit. Creдем, însă, că argumentul poate fi întins și pentru acei români cari se expatriază într'un scop mai nobil, de a asigura o soartă mai bună numeroasei lor familii, de a găsi un mediu mai popriu dezvoltării unei arte sau științe, sau în fine de a da ajutor unui popor opresat,

3) Aceasta era soluțiunea și sub regnul Codului civil. A se vedea Alexandresco, op. cit. pag. 382.

4) Art. 9 al. 4 al legii franceze din 10 August 1927.

Socotim că legiuitorul nou a căutat să fie logic asimilând redobândirea cu naturalizarea propriu zisă, prin faptul posibilității ce dă minorului de a redobândi naționalitatea română pierdută odată cu părintele său, după cum efectele naturalizării părintelui se întind asupra minorilor. Uitând însă a prevede în mod explicit efectul ce l are pierderea asupra naționalității minorilor, articolul 46 devine aproape inaplicabil.⁵⁾

5. Condițiunea esențială pentru ca să poată obține reîntegrarea în cetățenie este ca fostul compatriot să și stabilească domiciliul în țară.

Simpla reședință, adică o simplă stabilire de fapt în țară nu este suficientă, mai ales atunci când petiționarul și-a păstrat domiciliul în străinătate. După cum spune d. Weiss : „întoarcerea în țara natală este o garanție suficientă a sentimentelor pe care le desfășură ; mai înainte de a recăpăta titlurile și drepturile de cetățenie, este indispensabil ca să îndeplinească datoriile în viitor, amestecându-se cu compatrioții de altă dată⁶⁾”.

Este regretabil că legiuitorul a fost atât de lacom atât în ce privește formalitățile referitoare la redobândirea naționalității cât și mai ales în ce privește garanțiile ce trebuie să le ia Consiliul de miniștri mai înainte de a admite cererea.

Cererea de redobândire a naționalității, cred că trebuie adresată Ministerului de justiție, alăturându-se actul de naștere și actele autorității străine a locului unde a viețuit petiționarul, doveditoare bunei sale purtări și a siguranței că a pierdut naționalitatea străină sau că o va pierde, potrivit legii țării unde a locuit, prin efectul dobândirii naționalității române. Dacă nu i s'ar cere această ultimă condițiune, prescrisă de articolul 7, aliniatul 6 din lege, cel căruia i se admite cererea, ar avea la un moment dat două naționalități. Guvernul este în drept de a dispune o cercetare în țara străină asupra moralității și antecedentelor petiționarului, după care, dacă este cazul, admite cererea prin un jurnal nemotivat, de oare ce se bucură în această privință de o putere discreționară. În Franța, procedura era aceeași după cum ne spune d. Weiss, iar în decretul privitor la aplicațiunea legii din 1927 se află măsuri complete atât în ce privește formalitățile reîntegrării în cetățenia franceză cât și privitor la cercetarea ce este îndatorat a o face prefectul spre a lămuri moralitatea petiționarului cât și interesul ce ar prezenta pentru Stat din punct de vedere național și social dacă i s'ar admite favoarea solicitată⁷⁾. Este de notat că noua lege franceză introduce o inovațiune importantă, realizând o simplificare în această materie, asimilând

5) Și sub regimul Codului civil pierderea naționalității eră personală, asupra capului de familie. „Ea nu atrage, zice *Alexandresco*, ipso facto, pierderea acestei naționalități pentru copiii minori”. op. cit. pag. 370 Dacă, dar, minorii în nici un caz nu suferă condiția tatălui, este de prisos a se mai discuta redobândirea calității lor de român. Credem, deci, că numai din eroare, regretatul autor, omițând această situațiune a minorilor, prevede pentru dânșii posibilitatea de a redobândi naționalitatea conform art. 10 și 18 din cod. civ.

6) Weiss, *Droit international privé*, I, pag. 578.

7) „Décret relatif à l'application de la loi du 10 Août 1927 sur la nationalité”, art. 1 și 2, *Recueil des lois*, pag. 225.

condițiunile și formalitățile pentru redobândirea naționalității cu acele ce privesc naturalizarea. În acelaș mod a determinat și efectele. (Art. 19 leg. fr.). Regulamentul ce însoțește legea română a naționalității, alcătuit în pripă, ca și legea, departe de a lămuri toate aceste chestiuni, ce comportă instituția redobândirii naționalității, arată numai că solicitantul trebuie să dea o declarație scrisă de renunțare.⁸⁾

6. Al treilea caz de redobândire a naționalității române este prevăzut de articolul 59 din lege după care : „Românca, devenită străină prin căsătorie, dobândește calitatea de româncă, prin încetarea căsătoriei, prin divorț sau decesul soțului, dacă își manifestă dorința printr'o declarațiune dată în formă autentică și adresată în țară ministrului de justiție, iar, în străinătate, legațiunilor sau consulatelor străine”.

Sub vechiul regim, românca, care și-a pierdut naționalitatea prin căsătoria sa cu un străin, devenind văduvă prin divorț sau prin moartea soțului, o redobândește, *ipso facto*, după cum spune articolul 19 din codicele civil. După acest text nu este nevoie de nici o manifestare de voință din partea văduvei spre a ajunge la redobândirea cetățeniei. Astfel, s'a decis, că femeia, în această ipotesă, recapătă naționalitatea, chiar contra voinței sale⁹⁾. Această măsură, ca modificare a dispozițiunei coresponsabile din codicele civil francez, a fost criticată ; și cu drept cuvânt. Dacă după principiile generale în materie de naturalizare schimbarea naționalității nu se poate opera fără o voință expresă, este o derogare nejustificată la acest principiu, ca legiuitorul să impue femeii redobândirea naționalității române fără o asemenea voință. Și de altminterlea, deși se pare că vechiul legiuitor a căutat să acorde o favoare femeii, totuși, pot fi împrejurări ca femeia, trăind îndelungat în mijlocul familiei, ce și-a creiat în apropierea copiilor ei și a averii familiei, cele mai adeseaori situată în țară străină, să prefere a și păstra naționalitatea străină, în interesul copiilor, care uneori, se pot bucura de numele tatălui, de patrimoniul moral ce le-a lăsat, în localitatea unde au conviețuit împreună¹⁰⁾. Vechiul legiuitor n'a avut în vedere și altă dificultate ce se poate ivi în cazul, în care, după legea străină, văduva și conservă naționalitatea obișnuită în urma căsătoriei cu străinul. În această ipoteză, a fost cazuri ca văduva să aibă la un moment dat o dublă naționalitate.

7. Noul legiuitor din 1924, consacrand principiul redobândirii naționalității de către văduva româncă, care a fost măritată cu un străin, decedat, sau de care s'a despărțit, a avut în vedere critica ce s'a făcut legiuitorului din 1865 și, stabilind în favoarea ei, aceeași procedură de naționalizare privilegiată, a lăsat inițiativa la dorința ei ; subordonând astfel schimbarea naționalității sale manifestării de voință, printr'o declarațiune dată în formă autentică ; și adresată, în țară, ministrului de

8) Art. 20 al Regul. privitor la dobândirea naționalității române.

9) *Alexandresco*, „Dreptul civil român”, I, pag. 379.

10) A se vedea detalii: lucrarea noastră: „Naturalizarea în România”, 1925, pag. 179.

justiție, iar, în străinătate, legațiunilor sau consulatelor române. (art. 39).

Această ușurare de formalități este foarte logică, căci dacă femeia româncă și-a sacrificat naționalitatea în urma unei cerințe imperioase, dorința de a deveni tovarășa de viață a străinului care i-a inspirat încredere și sentimente atât de alese; este just, ca în urma morții soțului sau a desfacerei căsătoriei, să presupunem că uneori, ea dorește a și întoarce privirea către țara unde a crescut și s'a născut, mai ales când nu este legată de copii; și, deci, trebuia ușurat accesul ei către patria de origină, de care a despărțit-o împrejurări ce nu mai au ființă. Pe lângă că numeroase legislațiuni se arată liberale în favoarea femeilor care au pierdut naționalitatea, căsătorindu-se cu un străin, și care doresc să reintre în țara lor, după desfacerea căsătoriei, observăm, că și noua lege franceză a naționalității din 1927, din acest punct de vedere, tratează pe femeie și mai liberal, supunând-o la acelaș tratament ca și pe cei l'alți francezi; nemai fiind necesar, după zisa lege, pentru ca femeia să și recapete naționalitatea, ca legătura căsătoriei să fie desfăcută, pentru că actualmente, după regulile formulate de această lege, ca și după legea română, ea și poate păstra naționalitatea primitivă chiar în momentul contractării căsătoriei¹¹).

Ne va fi permis să arătăm lipsa de armonie a sistemului noului nostru legiutor în stabilirea sus zisei dispozițiuni. Articolul 39 aduce o excepțiune la principiul ce l'a formulat în mod expres, privitor la imutabilitatea naționalității femeii în toată durata căsătoriei. Și, în adevăr, din acest text reieșind că numai văduva, prin divorț sau decesul soțului, și poate redobândi vechea naționalitate, se refuză implicat dreptul româncii, a cărei căsătorie i-a schimbat naționalitatea, după voința ei, în sensul articolului 38, de a redobândi vechea naționalitate în tot timpul căsătoriei.

Și aceasta fiind soluțiunea ce rezultă din textul citat, suntem în drept a ne întreba: Dacă posibilitatea naționalității diferite între bărbat și femeie este permisă, dacă în caz de naturalizarea străină a soțului femeia poate rămâne cu naționalitatea română, și chiar dacă prin căsătoria ei cu un străin ea poate rămânea în vechea naționalitate, afară de mici excepțiuni, care este motivul care l'a îndreptățit pe noul legiutor de a împedica pe româncă să și revie la vechea naționalitate română chiar în decursul căsătoriei cu un străin? Am arătat că legea nouă franceză este consecință din acest punct de vedere, femeia, după articolul 11 din lege, care privește pe orice individ, poate să și recapete vechea naționalitate franceză chiar în timpul căsătoriei, nefiind necesară desfacerea, ca după legea română.

8. Din comparațiunea articolului 39 și 43 din lege se vede deosebirea ce există între cazul văduvei ce reintră în vechea naționalitate română și cel al românului care solicită redobândirea naționalității pierdute, în urma acceptării unei funcțiuni publi-

ce în țară străină. Văduva redobândește de drept și în puterea legii, numai în baza de larațiunea sa, vechea naționalitate, fără intervenția guvernului, chiar dacă fostul ei soț a fost un inamic al țării, și chiar dacă ar fi stabilit că soția sa păstrează pentru patria sa de origină sentimentele de dușmănie, inspirate de fostul ei soț. Un bărbat, însă, care într'un moment dat, a servit unei țări străine, poate chiar în interesul patriei de origină, are numai un drept eventual, supus puterii discreționare a guvernului.

Noul nostru legiutor continuă, în lipsa sa de armonie, și mai departe, căci, contrar principiilor ce le-a formulat de a înlătura dela cetățenie pe acei cu rele purtări, sau pe acei a căror denaționalizare este interzisă după legea lor actuală, introduce pe văduvă de-adreptul la vechea naționalitate, fără nici o posibilitate de cercetare asupra trecutului persoanei și fără a se încredința de dispozițiunile privitoare la naționalitate a legii străine. Legea nouă franceză, neadmițând reintegrarea femeii franceze decât prin decret, o supune în primul loc unei cercetări minuțioasă, potrivit instrucțiunilor ministeriale date în această materie.

9. Ținând seamă că unele legislațiuni admit separațiunea de corp, noul legiutor a întins dreptul redobândirii naționalității și pentru femeia care a obținut în străinătate separațiunea de corp¹²).

Termenii generali întrebunțați de lege ne face să credem că dreptul redobândirii naționalității este întins și pentru cazul când soția a fost numai autorizată de tribunalul străin al locului unde viețuiesc soții, sau de tribunalul indigen, în cazul când ei locuiesc în țară, ca să părăsească locuința bărbatului ei, mai înainte de a se îndeplini procedura despărțeniei (art. 241 cod. civ.).

Și în acest caz este o separațiune de corp. De multe ori formalitățile de despărțenie, în țări străine ca și la noi, sunt anevoioase și îndeplinirea lor necesitează timp îndelungat. Femeia dorește să revină cât mai curând la căminul părintesc și să și recapete cetățenia română. Pentru ce ar fi oprită să ajungă la acest rezultat, din moment ce ea este deplin hotărâtă de a rupe legătura căsătoriei și a părăsi naționalitatea soțului?

Și, în definitiv, nu se poate susține că măsura luată fiind provizorie, ar fi dificil pentru traiul comun schimbarea de naționalitate a soției, în cazul când soții s'ar împăca ulterior, pentru că această urmare poate avea loc, în baza legii, care admite în principiu deosebirea de naționalitate între soți¹³).

10. Văduva, devenind româncă, în condițiunile menționate, i se atribue această calitate numai pentru viitor. Deși legea nu prevede formal acest efect, totuși reiese din principiile generale.

După zisul articol 39, se vede că legiutorul prevede o procedură de naturalizare privilegiată, lăsată la dorința femeii, fiind subordonată astfel schimbarea de naționalitate manifestării de voință, printr'o declarație autentică. Nu este nevoie ca văduva să revie în țară, așa precum cere noua lege franceză. Din acest punct de vedere, iarăși obser-

11) *Lehr* „La nationalité dans les principaux Etats du globe“ pag. 10 și urm. A se vedea: Art. 34 din legea română; art. 8 al. 2 din legea franceză.

12) Art. 103 cod. civ. austriac.

13) Pentru detalii: „Naturalizarea în România, pag. 180.

văm, o neconsecință a legiuitorului nostru, pentru că dacă după dispozițiunea articolului 45 din lege, el arată intențiunea de a acorda în mod general reîntegrarea în cetățenie foștilor români cari și stabilesc domiciliul în țară, făcându-și din România sediul intereselor și afacerilor lor, nu se pricepe pentru ce să se facă excepțiune cu văduva care și recapătă naționalitatea română, stărând de a rămâne în străinătate.

11. Chestiunea ce s'a discutat sub vechiul regim era dacă copiii minori, născuți din căsătoria unei românce cu un străin, care recapătă cetățenia română, devin sau nu cetățeni români. În doctrina veche se susține că copiii surveniți din o asemenea însoțire, având de tată pe un străin, tot străini rămân, ca și copiii majori, căci favoarea acordată mamei nu se întinde și la copiii săi. *Alexandresco* susține că, după vechiul regim, asemenea copii nu puteau deveni români de cât prin naturalizare, sau mai simplu, îndeplinind formalitățile cerute de articolele 10 și 18 din Codicele civil, adică întorcându-se cu autorizarea guvernului și declarând că voesc a se așeza și că renunță la toate dispozițiunile contractrii legilor române¹⁴). Totuși, chestiunea era controversată, pentru că, după articolul 10 din codicele civil, se acordă beneficiul de român numai copilului născut dintr'un român, care ar fi pierdut această calitate și nu se vorbește despre copilul unei românce.

12. Noul legiuitor român, care cunoștea această lacună a vechii legiuri n'a căutat să lămurească situațiunea copiilor minori, a căror naționalitate, după despărțenie sau separațiunea de corp a mamei lor, poate fi discutată în lipsa unei dispoziții categorice.

În sistemul legii credem că schimbarea de naționalitate nu poate fi întinsă pentru minori, cu toate că admitând această soluțiune negativă se ajunge la lipsa de armonie și, în adevăr, dacă naturalizarea tatălui și a mamei naturale profită copiilor, care este rațiunea de a atribui reîntegrării în naționalitate a mamei aceleași efecte față de copiii pe care le atribue dobândirea naționalității?

Legea nouă franceză consideră de drept francezi pe copiii minori legitimi sau naturali ai mamei care a redobândit naționalitatea franceză, în afară de unele excepțiuni¹⁵). Acești minori nu pot renunța la calitatea de francez în anul majorității. Această ultimă măsură are după părerea noastră marile desavantaj de a stabili în mod definitiv naționalitatea minorilor, în lipsa unei manifestări personale de voință. Era logic ca legiuitorul nou să le fi rezervat, la majoritate, facultatea de a renunța la naționalitatea la care le-a adus un fapt independent de voința lor¹⁶).

Am arătat și altă dată că lacuna legiuitorului nostru continuă și pentru cazul când ar fi vorba de copiii unei văduve ce a fost căsătorită cu un străin, după a cărui lege, nu dobândește naționali-

tatea acestuia, sau când femeia și-a rezervat naționalitatea română prin contractul de căsătorie, în condițiunile articolului 38 din noua lege. Trebuia ca și unor atare copii să li se ușureze accesul la naționalitate. Deși mama lor a rămas în sentimente naționale, ei n'au alt mijloc de a obține naționalitatea română a mamei lor de cât prin naturalizarea ordinară. Nu se vor putea bucura de multe drepturi ce sunt acordate numai indigenilor, și chiar la majorat nu li s'a creat o procedură specială ca să ajungă la cetățenie.

După articolul 850 și 845 din vechiul Codice rus, copiii unei supuse ruse, care a fost căsătorită cu un străin, dar a rămas văduvă sau s'a despărțit de soț, recapătă supușenia rusă, în urma unei simple formalități a jurământului de credință, în curs de un an, după ce ajung la majoritate, dacă și-au isprăvit cursul învățătorei în școli rusești înalte sau medii.

Spre a se înlătura situațiunea minorilor unei văduve care a redobândit cetățenia, întru cât art. 46 din lege le este neaplicabil fiind special redactat pentru copiii născuți dintr'un român, credem, că este nevoie de a se asimila cazul lor cu acel al minorilor unui naturalizat român, primind astfel de drept cetățenia română cu dreptul de renunțare prescris de articolul 35 din lege.

În general, credem că în interesul unui tot armonie, cu ocaziunea revizuirii legii ar trebui printr'un articol unic, a se asimila condițiunile, formalitățile și efectele redobândirii naționalității române, cu acele ce privesc naturalizarea. În acest mod s'ar înlătura dificultățile ce le-am semnalat.

Legiuitorul din 1924, în graba alcătuirii operi sale, a lăsat numeroase situațiuni ce trebuiesc revizuite și rezolvate în spiritul armonie al sistemului ce l'a introdus.

Dimitrie G. Maxim
Fost președinte la Curtea de Apel

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 6 Iulie 1927

Președinția D-lui Er. Mandicevski, consilier

Ion al Ioanei Sănduleac cu Ioana Dumitru Poraicu

RATIFICARE.—CONTRACT ANULABIL.—PARTEA INDITRUITĂ A CERE ANULARE.—DACĂ PENTRU CA RATIFICAREA FĂCUTĂ DE DÂNSA SĂ FIE VALABILĂ TREBUIE SĂ FIE FATĂ ȘI CEALALTĂ PARTE CONTRACTANTĂ.—ART. 1190 COD. CIVIL.

Pentru ca retificarea unui contract anulabil, de către partea care avea dreptul să ceară anularea lui, să fie valabilă și să-și producă efectele, nu este nevoie că la darea declarațiunei de ratificare să fi fost față și cealaltă parte contractantă careia îi profită ratificarea, de oarece această ratificare nu este de cât o renunțare din partea celui indrituit a cere anularea contractului, de la acest drept care constituie și are caracterul unui act unilateral.

14) *Alexandresco*, op. cit. I, pag. 380.

15) Art. 7 al. 2 și 3. După al. 4 al aceluiaș articol această măsură este neaplicabilă: 1) minorilor expulzați și 2) minorilor cari au servit sau vor servi în armatele țării lor de origină.

16) *Weiss*, op. cit. I, pag. 577.

No. 1848. — Respinsă cererea de reviziune făcută de către reclamantul Ion al Ioanei Sănduleac în contra sentinței Tribunalului Cernăuți nr. No. B. C. IV, 455/21 din 12 Ianuarie 1922.

Cureta deliberând,

Asupra cererii de revizuire făcută de către reclamantul Ioan al Ioanei Sănduleac, în contra sentinței Tribunalului Cernăuți No. B. C. IV 455/21, din 12 Ianuarie 1922;

Având în vedere sentința atacată, din care rezultă că Ioan al Ioanei Dum. Poraicu, născut Buz, a intentat procesul pentru revendicarea unui imobil susținând că fiind el proprietarul funciar al parcelor 1734/2, 1735/2 și 1740/3, Storojineț, o parte de 22 prăjini din acele parcele se găsește în posesiunea părții, care refuză a le restitui reclamantului; că părțile a obiectat mai întâi că rău a fost introdusă în contra ei acțiunea, de oarece ea nu posedă obiectul litigios în nume propriu, ci în numele masei successorale, după soțul ei Dumitru Vasile Poraicu, ai cărui moștenitori sunt atât ea însăși cât și copiii ei minori, — apoi că soțul ei Dumitru Vasile Poraicu, a cumpărat acest teren dela reclamant pe când acesta era minor, ratificând el vânzarea după ce a ajuns major.

Că prima instanță — judecătoria de ocol Storojineț — după debateri, audierea martorilor și a părților la interogator, prin sentința dela 5 Februarie 1921, a respins acțiunea cu cheltuielile; că pentru a decide astfel instanța stabilește că reclamantul este proprietarul funciar al terenului litigios și caracterizează deci acțiunea ca o acțiune în revendicare ce se îndreaptă în contra oricărui detentor; că părțile fiind posesoarea imobilului, acțiunea a putut fi îndreptată în contra ei personal, dat fiind că dansa este și moștenitoarea lui Dumitru Poraicu deși nu singura moștenitoare; că în fond instanța stabilește că vânzarea imobilului către Dumitru Poraicu s'a făcut înainte cu 13 ani de mama și tutoarea reclamantului, care pe atunci a fost de 20 ani, cum și că vânzarea s'a făcut fără aprobarea autorității tutelare; că contractul astfel încheiat este numai relativ nul și a putut deveni valabil dacă minorul, ajuns major, a ratificat vânzarea fie expres, fie tacit; că, apoi, instanța apreciind în mod amănunțit probele prin martorii audiați, ajunge la convingerea că reclamantul, care este născut la 28 Mai 1887 și astfel a devenit major la 28 Mai 1911, după ajungerea la majorat, de mai multe ori și anume în 1913 și altă dată în anul 1916 sau 1917, s'a declarat dispus a semna actul scris asupra vânzării imobilului în discuție, declarațiune din care instanța deduce o ratificare a contractului și care nu mai putea să-și piardă efectul, chiar dacă ar fi exact că reclamantul scurt timp înaintea introducerii acțiunii (Mai 1920) a declarat că nu înțelege să ratifice contractul.

Că reclamantul făcând apel în contra sentinței primei instanțe, Tribunalul a respins apelul și a confirmat sentința, menținând starea de fapt și motivele de drept ale primei instanțe.

Având în vedere cererea de revizuire făcută de către reclamant prin care se impută instanței inferioare că a comis o greșită apreciere în drept, de-

oarece din declarațiunea reclamantului, făcută numai față de martori, iar nu și în fața cumpărătorului, nu se poate deduce aprobarea contractului.

Considerând că ratificarea unui contract anulabil de către partea care avea dreptul să ceară declararea de nul a contractului, nefiind decât o renunțare din partea lui la acest drept, ea constituie și are caracterul unui act unilateral, și deci din moment ce se dovedește că a avut loc o atare ratificare nu se poate pune în discuțiune valabilitatea ei pe motivul că la facerea declarațiunii de ratificare cealaltă parte contractantă căreia îi profita ratificarea, nu a fost de față.

Că, așa dar, împrejurarea că în speță declarațiunea de ratificare nu s'a făcut în fața cumpărătorului, fiind fără efect pentru ratificarea contractului, urmează că cererea de revizuire devine neîntemeiată și că să a fi respinsă ca atare.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI s. III

Audierța dela 18 Februarie 1928

Președinția D-lui Barbu Brezeanu, președinte

Banca Industrială și Agricolă din Praga cu A. Bacalu și alții.
FALIMENT. — SENTINȚĂ DECLARATIVĂ. — TERȚII INTERESAȚI. — OPOZIȚIE. — TERMEN — DACĂ ARE A FI SOCOTIT PE ZILE LIBERE. — ART. 711 COD. COM.

Termenul de zece zile acordat de legiuitor prin aliniatul al 3-lea de sub art. 711 cod. com. terților interesați cași n'au luat parte la declarațiunea în faliment, pentru a face opoziție în contra sentinței declarative de faliment nu poate fi socotit tot pe zile libere după cum se socotește termenul de opoziție și apel când acestea sunt făcute de falit, deoarece în acest aliniat legiuitorul a adăugat cuvintele numai „zile libere” după cum a făcut în aliniatele anterioare în care vorbește de opoziția și apelul falitului sau al creditorilor cari au cerut declararea în faliment.

No Respins apelul făcut de Banca Industrială și Agricolă din Praga în contra sentinței Trib. Ilfov S. I comercială cu No. 1406 din 1927 în proces cu Inginer A. Bacalu, Soc. Sospiro și Banca Creditul Social,

S'au ascultat D-nii avocați A. Weiss pentru apelanta Banca Industrială și Agricolă din Praga, Emil Ottulescu din partea intimatului A. Bacalu în susținerea apelului făcut de Banca din Praga, Al. Bilciurescu din partea Soc. Sospiro și Rarincescu din partea Băncii Creditul Social în concluziuni pentru respingerea apelului.

Curtea, în majoritate,

Asupra apelului făcut de Banca Industrială și Agricolă din Praga în contra sentinței comerciale cu No. 1406 din 1927, a Trib. Ilfov S. I Comercială prin care i se respinge opoziția făcută prin petiția înreg. la No. 604 din 1926 contra sentinței aceluiași Tribunal.

Având în vedere că din combinarea art. 729 pr. civ. și 889 cod. com. rezultă neîndoios că termenle

în comercial sunt pe zile libere, acolo unde codul comercial nu dispune.

Că prin art. 711 cod. com. al. ultim se arată termenul pentru opozițiunea și apelul persoanelor interesate, ce nu au luat parte la declararea în faliment.

Că acest aliniat nu poate fi interpretat de cât în legătură cu tot textul articolului, care fixează căile de atac contra hotărârilor date în materie de declarare a falimentului.

Că prin aliniatele precedente se fixează termenul de opoziție și apel al falitului — declarat în l ipsă cu formulă „până în termen de . . . zile libere“.

Că aceeași formulă cu „până“ o găsim și în aliniatul ultim de care ne ocupăm în speță, fără însă a se mai vorbi de „zile libere“.

Având în vedere că în textul propus Corpurilor leguitoare nu erau în primele aliniate „zile libere“ și aceste vorbe s'au introdus după propunerea Ministrului de Justiție în cursul discuției în Parlament.

Că în același timp s'au redus zilele din textul inițial din 8 în 5, fapt care ne îndreptățește a crede că în textul inițial era vorba de 8 zile nelibere și prin textul modificat s'au redus de fapt, cam la același termen în zile libere.

Având în vedere că din argumentarea de mai sus rezultă evident că legiuitorul lăsând în aliniatul ultim al art. 711 cod. com. textul inițial cu „până în 10 zile“ a avut în intenția sa zile ne libere, căci altfel ar fi adăugat și aci vorbele „zile libere“ cum făcuse și în textul celorlalte aliniate.

Că chiar de am admite o scăpare de vedert a legiuitorului, nu o putem îndrepta, pe cale de interpretare atâta timp cât antițea din context ne arată *categoria* că numai în primele aliniate legiuitorul a introdus „zile libere“ în cel penultim lăsând vorba „până“ care indică limita termenului.

Că această expresie limitativă „până“ nu se găsește în alte texte și ea nu suferă interpretare.

Având în vedere că argumentul oponentului referitor la logica unui termen mai lung pentru falit, de cât pentru cei ce nu au fost față, este fals, de oarece opoziția falitului se face în 5 zile libere și a terților în 10 zile, iar apelul respectiv în 10 zile pentru falit și 15 zile de sigur libere, pentru terțul conform art. 904 al. ultim cod. com. deci terții au, ambele termene mai lungi.

Că așa fiind, dacă codul comercial prin art. 711, a fixat pentru terța opoziție termenul de zile nelibere, nu mai e locul să ne adresăm procedurii civile, intru cât art. 889 cod. com. se referă la procedura civilă, numai în cazurile neprevăzute de codul comercial.

Că față de cele de mai sus, bine Tribunalul a respins ca tardivă opoziția și deci apelul contra hotărârcii e neîntemeiat.

Pentru aceste motive, respinge.

Semnați: Barbu Brezeanu, N. Ciurea, A. Lerescu, C. M. Ionescu.

OPINIUNE,

Subsemnatul S. Rădulescu, difer de părerea majorității întrucât socotesc că opoziția Băncii Indus-

trială și Agricolă din Praga este în termen făcută, de oarece termenul de 10 zile statornicit prin aliniatul final al art. 711 cod. com. are a fi socotit tot pe zile libere;

Considerațiunile pe cari mi întemeiez această părere sunt următoarele:

Articolul 889 cod. com. prevede că exercițiul acțiunilor comerciale se regulează de codicele de procedură civilă, afară de dispozițiile contrarii din codul de comerț, iar art. 729 pr. civilă spune categoria că termenle procedurale se socotesc pe zile libere, astfel că atâta timp cât în codul de comerț textul de lege nu prevede contrariu, termenle procedurale au fost socotite tot pe zile libere.

Față de acest principiu nediscutat, rămâne deci a se examina dacă legiuitorul când în aliniatul al 3-lea de sub art. 711 cod. com. fixează termenul de opoziție, pentru terțul interesat în contra sentinței declarative de faliment, a înțeles să deroge dela dispozițiile procedurii civile în ce privește calculul termenului pe zile libere.

În articolul 711 cod. com., după ce prin aliniatul I se arată că în cazurile în care falitului îi este acordat dreptul de a face opozițiune sau apel, termenul va fi pentru opoziție până la 5 zile libere de la afișarea extractului, iar pentru apel până în zece zile libere de la aceeași dată, în aliniatul al 3-lea se arată că orice altă persoană interesată are dreptul să facă opoziție în contra sentinței declarative de faliment până în zece zile, fără însă să se mai adauge cuvântul „libere“.

Acest fapt însă nu poate fi socotit decât ca o simplă omisiune și nu poate determina interpretarea textului în sensul că legiuitorul a voit ca termenul de opoziție și apel să fie socotit pe zile libere numai când e vorba de opoziția falitului sau a creditorilor care au cerut declararea în stare de faliment, iar nu și în cazul când opoziția se face de un terț interesat.

Într'adevăr, în diferite materii, legiuitorul a fixat în privința căilor de atac termene mai scurte sau mai lungi după calitatea părților și după sensul cauzei arătând uneori și modul în care are a se calcula acest termen.

Astfel, în speță, legiuitorul când fixează falitului termen de opoziție și apel, arată că acest termen are a fi calculat pe zile libere, ori din moment ce aceasta este felul în care el înțelege a se calcula termenul, nu este nici o rațiune ca să se poată zice că în aliniatul III al aceluiaș articol când legiuitorul fixează termenul de apel pentru celelalte persoane interesate a voit ca pentru acestea calculul termenului să fie altfel făcut, din simplul fapt că nu a mai specificat și în acest aliniat că termenul de opoziție se socotește pe zile libere.

Dacă legiuitorul ar fi voit ca într'adevăr termenul de atac în contra sentinței declarative de faliment să fie mai lung pentru falit decât pentru ceilalți interesați ar fi fixat un interval de timp mai mare sau mai mic după cum ar fi crezut necesar, dar în nici un caz nu s'ar fi mărginit să distanțeze acest termen numai cu singura diferență de o zi care rezultă în plus când calculul e făcut pe zile libere.

Ori nici această intenție nu poate fi presupusă legiuitorului, dat fiind că în materie comercială s'a

condus după codul de comerț italian care în articolul corespunzător fixează din contră un termen mai lung când sentința declarativă de faliment este atacată de orice alt interesat de cât de falit, căci pe când acesta are 8 zile dela afișare, celorlalți li se acordă un termen de 30 zile.

Aceasta fiind interpretarea care cred că se impune găsească că în contra ei nu se poate invoca nici faptul că legiuitorul, în fixarea termenului de opoziție întrebându-l cuvântul „până” în zece zile a înțeles prin aceasta să excludă posibilitatea socotirii termenului pe zile libere, de oarece și în primele aliniate ale art. 711 cod. com. întrebându-l cuvântul „până” și totuși asociază acest cuvânt cu acela de „zile libere” spunând că falitul are drept să facă opoziția „până” în termen de cinci zile „libere”.

Pentru toate aceste considerațiuni, sunt de părere că opoziția de față este în termen făcută.

Semnat: S. Rădulescu.

TRIBUNALUL DAMBOVIȚA S. I CIVILA

Audiența dela 2 Martie 1928

Președinția D-lui Hariton Udrea, judecător

Alexandra D- Ștefănescu cu Păuna Ioniță Șerban Ene

DOSAR DISTRUS. — RECONSTITUIRE. — UNDE SE ÎNDEBĂPTĂ O ASEMENEA CERERE.
RECONSTITUIRE DE DOSAR. — CĂILE DE ATAC PE CARE LE POATE URMA ASTFEL DE CERERI.

1. Legislațiunea noastră neprevăzând calea de urmat în cazul distrugerii unui dosar care aparține instanțelor judecătorești, urmează a se decide că reconstituirea lui trebuie să se facă de instanța unde s'a aflat dosarul care s'a distrus, iar nu la instanța de la care emană acel dosar, deoarece la instanța unde se află dosarul se poate face mai ușor reconstituirea întrucât acolo se întâmplă să mai rămână acte care să ajute la reconstituirea lui.

2. Cererea de reconstituirea unui dosar distrus îndreptată la instanța unde se află dosarul distrus urmează căile de atac pe care le avea și pricina ce forma obiectul dosarului distrus, întrucât este de principiu că o cerere alăturată la o alta care constituie principalul nu poate parcurge alte grade de jurisdicțiune de cât acelea pe care le parcurge și cererea principală.

Prin urmare, reconstituirea unui apel făcută înaintea instanței de apel urmează a fi statuată în ultima instanță, după cum și apelul se judecă în ultima instanță.

No. 118.—Admisă cererea făcută de Cristea D. Ștefănescu și Alexandra D. Ștefănescu pentru reconstituirea apelului făcut contra cărții de judecată cu No. 9/1914 a judecătoriei Oc. Titu, în proces cu Păuna Ioniță Șerban Ene.

Tribunalul,

Asupra cererii de reconstituirea apelului făcut contra cărții de judecată civilă No. 9 din 1914 a jud. Titu, cerere făcută de Cristea D. Ștefănescu și Alexandra D. Ștefănescu din comuna Mărunțișu, Dâmbovița, cum și asupra cererii de perimare făcută de aceiași;

Având în vedere actele din dosar și susținerile părților;

Având în vedere că reclamantii din cererea de reconstituire, dovedind că apelul făcut de Păuna Ioniță Șerban Ene și Ioniță Șerban Ene, contra cărții de judecată civilă No. 9 din 1914 a jud. Titu, în care intimat era Dumitru S. Ștefănescu, a fost distrus în timpul ocupației inamice, când a ars localul acestui Tribunal, a cerut reconstituirea acestui apel; că apoi constatăndu-se că au trecut mai mult de doi ani dela facerea acelui apel, fără să se fi făcut în el vre-un act de procedură, a cerut perimarea lui;

Având în vedere că pârâții Păuna I. Șerban Ene și Ioniță Șerban Ene au susținut că reclamantii în cererea de reconstituire a apelului, trebuiau să reconstitue mai întâi dosarul judecătoresc de ocol, împreună cu cartea de judecată apelată;

Că chiar dacă s'ar putea reconstitui numai apelul declarat, fără să se reconstitue și dosarul judecătoresc de ocol, împreună cu cartea de judecată apelată, în-să hotărârea ce se dă de Tribunal fiind dată asupra unei cereri cu caracter independent, nefiind o cerere accesorie și care este supusă apelului, trebuie mai întâi să se aștepte ca să rămână definitivă și în urmă să se discute cererea de perimare;

Având în vedere că din actele prezentate la dosar se constată că Păuna Ioniță Șerban Ene și Ioniță Șerban Ene au făcut un apel la acest Tribunal s. I, contra cărții de judecată civilă No. 9 din 1914 a jud. Titu, în care a figurat ca reclamant D. Ștefănescu, în anul 1914, iar dosarul a fost distrus;

Având în vedere că reclamantul în cererea sa de reconstituire, cerând să se constate numai că s'a declarat acest apel, Tribunalul față de această cerere, urmează să facă numai această constatare trebuincioasă reclamantului pentru a i se discuta cererea sa de perimare, nefiind necesar, pentru această discutare să se reconstitue și cuprinsul cărții de judecată apelată;

Că, desigur dacă reclamantul va voi să execute cartea de judecată No. 9 din 1914 a judecăt. Titu, întrucât prin prezenta cerere nu s'a discutat cuprinsul acestei cărți de judecată, rămasă definitivă prin perimarea apelului, pentru reconstituirea ei trebuie făcută o cerere către judecătoria de ocol, pentru a fi reconstituită;

Având în vedere că stabilindu-se că reclamantii puteau să clară reconstituirea numai a apelului, urmează să vedem unde trebuie îndreptată cererea de reconstituire și care sunt căile de atac contra statuării acestei cereri;

Considerând că legislația noastră nu prevede calea de urmat în cazul distrugerii unui dosar, ce aparține instanțelor judecătorești; că pentru rațiunea, că la instanța unde s'a aflat dosarul se poate mai ușor face reconstituirea lui, fiindcă acolo se